

Türk Havacılığında İlkler

Sinemis Oğuz

**TÜRK
HAVACILIĞINDA
İLKLER**

SİNEMİS OĞUZ

*Hayatın yoluma çıkardığı
zor engelleri geçerken,
beni bir ebeveyn dikkati ve
şefkatiyle izleyen ve beni yüreklendiren
Hava Kuvvetleri Komutanlarına...*

*Değerleri yaşamımın
merkezine koymamı öğreten
Anne ve babama...*

*Sevgi ve destekleriyle, potansiyelimi
sonuna kadar ortaya koymamı sağlayan
ağabeylerim
Dr.Rağıp Oğuz ve Dr.Mehmet Oğuz'a..*

*Bu kitabı sizlerle buluşturan,yüreği ve aklı dünyaya açık
Dr. Hasan Akgün'e teşekkür ederim...*

*Türk havacılığının kuruluş ve geliştirilmesinde gösterdikleri
tarihte iz bırakan fedakarlıkları için,Sait Erdem ve Dr. Zeynel
Abidin Erdem'e
teşekkür ederim...*

*Engin mesleki birikimlerini ve koşulsuz sevgilerini daima yanımda
tutan Dr.Rıdvan Gencer,Dr Necat memişoğlu,Dr.Yavz Dizdar,Dr.
Reşat Memişoğlu,Prof Dr.Dursun Buđra,Dr.Azmi Hamzađolu ve
Dr Hülya Sezer'e çok teşekkür ederim.*

*Asistanlarım Nafi Songar,Selçuk Çalışkan ve Coşkun Yardımcı'ya
teşekkür ederim.*

*Emeklerini yüce bir gönüllülükle ortaya koyan
Esra Diri,Sema Kafa' ve İsmail Burak Oğuz'a kalpten teşekkür
ederim...*

*İnsani duruşu ve sınırsız şefkatiyle, acıları bal oğleyen
Aslı Memişoğlu,Elif Kalender,Karin Evyapan ve Metin Macit'e
teşekkür ederim...*

*Kalbimde sevgi, minnet ve saygıyla taşıdığım
arkadaşlarıma teşekkür ederim...*

*Hayatın birbirine açılmayan varoluş sürecinde,
kesişmeyen yollarımıza rağmen,yüreğimi karartmak için,
duydukları iştahı,zekice zanneden insanlara
teşekkür ederim.*

*Ben, onlar sayesinde,ateşte yürüyerek,
yanmamayı öğrendim...*

*Ve son olarak Tanrı'ya, yaşamıma rehberlik etmeyi sürdüren,
İlahi Güce teşekkür ederim.*

ISBN: 978-605-65942-8-1

1. Basım, Temmuz 2017

TÜRK HAVACILIĞINDA İLKLER

Sinemis Oğuz

Editör: Sema Kafa

© *Copyright 2017, Yayın hakları Avcılar Plastik Ambalaj Sanayi Limited Şirketi adına Uluslararası İlişiler Kütüphanesine aittir. Sertifika No: 28503*

Genel Proje Koordinatörü: Esra Diri -esradiri@yahoo.com-

Editör: Sema Kafa

Kapak Tasarımı: Nafi Songar

Son Okuma: Taliha Aslan -talihaslann@gmail.com-

Baskı: **Hat Baskı Sanatları San. ve Tic. Ltd. Şti.**

Litros Yolu 2.Matbaacılar Sitesi A Blok No: ZA5 TOPKAPI / İSTANBUL

Tel: 0 (212) 567 77 66 - 674 58 56

Fax: 0 (212) 613 75 96

Sertifika No: 15648

İçindekiler

MEHMET FESA EVRENSEV	11
FETHİ BEY	29
NURİ BEY	49
SALİM İLKUÇAN.....	65
FAZIL BEY	79
YÜZBAŞI KEMAL	91
SAVMİ UÇAN	103
VECİHİ HÜRKUŞ.....	117
MUZAFFER ERDÖNMEZ.....	137
YAHYA RAZİ BİLTAN.....	147
ALİ TEKİN.....	159
ŞEFİK ÇAKMAK.....	171
CENGİZ TOPEL.....	193
MUSTAFA CELAL YAKAL	217
ZEKİ DOĞAN.....	239
SABIHA GÖKÇEN	255

Giriş

Gök yüzü insanlar için daima ulaşılmazdı;başlarını kaldırdıklarında gözlerini uçsuz bucaksız maviliklere yükselebilmek,orada olmanın özgürlüğünü yaşayabilmek hep çok büyük bir ideal oldu.Bu yüzden hayaller kurdular çok çabaladılar..

Lilienthal'ın 'Uçmadan önce sıçır' prensibinden yola çıkan Orville ve Willbur Wright kardeşlerin dünyada ilk defa; havadan ağır, sürdürülebilir,kontrol edilebilen motorlu uçakla 17 Aralık 1903'te Kuzey Carolina Kill Devil Hills'te uçuşuyla, dünya gözünü ve dikkatini gökyüzüne çevirdi.

İcat edilir edilmez askerî hizmetlere dâhil edilen uçakları ilk başlarda bu amaçla kullanmak gülünç bulundu fakat önde gelen kuvvetler tarafından,hızla fotoğraf çekme aracı olarak benimsendi.Uçağın bulunuşu,Wright kardeşlere mal edilmiş olsa da birçok ulusun kendi havacılık tarihine özgü ilkleri vardır.Bu nedenle,Türk Havacılığında İlklerin Hikâyesi de aynı zamanda Türk Askeri Havacılık Teşkilatı'nın kuruluş hikâyesidir.

1909'da Bleriot adlı Fransız pilotun Manş Denizi'ni geçmesiyle,dünya havacılığında yeni bir dönem başladı.Bu tarihten itibaren,Batı'da uçakların yapımı için fabrikalar kuruldu ve pilot yetiştirilen okullar açıldı.1911 Trablusgarp Savaşı'nda, İtalyanların uçağı ilk kez savaş aracı olarak Türklere karşı kullanması bu yeni buluşun önemini daha da arttırdı.

Uçakların savaştaki etkisini fark eden dönemin ileri görüşlü Harekât Ordusu Komutanı Mahmut Şevket Paşa da dünya havacılığındaki gelişmeleri çok yakından izliyordu.1911 yılında Harbiye Nazırı olan Mahmut Şevket Paşa, Yarbay Süreyya Paşa'yı Havacılık Komisyonunu kurmak üzere görevlendirdi ve komisyon,1 Haziran 1911'den itibaren büyük bir hızla çalışmalarına başladı.Bir taraftan Tayyare İstasyonu ve Uçuş Mektebi'nin kuruluş hazırlıkları yapılırken bir taraftan da Yüzbaşı Fesa Evrensev ve Teğmen Yusuf Kenan Bey, Fransa'daki Bleriot Uçuş Okuluna pilotaj eğitimi için gönderildi.Mehmet Fesa ve Yusuf

TÜRK HAVACILIĞINDA İLKLER

Kenan Bey, 1912'de pilotaj eğitimlerini başarıyla tamamladıktan sonra Türk ordusunun ilk pilotları olarak İstanbul'a döndüler. Dünya ülkelerinin, dünyayı yeniden paylaşmak için elini tetikte tuttuğu bu kırılğan dönemde Mahmut Şevket Paşa, hiçbir yeniliği gözden kaçırmayarak Türk havacılığının temellerini atmayı başardı.

